Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLL Nr 1/2018
2018-01-30

§§ 1 - 27

Kl. 14:30 – 16:30

Trafiknämndens sammanträde den 30 januari 2018

Datum för justering: den 30 januari 2018 vad gäller paragraferna 11, 13 och 14.

Den 8 februari 2018 vad gäller protokollet i övrigt.

Datum för anslag: den 31 januari 2018 vad gäller paragraferna 11, 13 och 14.

Den 8 februari 2018 vad gäller protokollet i övrigt.

Kristoffer Tamsons (M) Susanne Lund (S)

Plats: Trafikförvaltningen, Lindhagensgatan 100, möteslokal T-centralen

Närvarande ledamöter

Kristoffer Tamsons (M)	Ordförande
Sara Svanström (L)	1:e vice ordförande
Leif Gripestam (M)	
Susanne Sjöblom (M)	
Harry Bouveng (M)	
Lars Berglund (M)	
Karl Henriksson (KD)	
Gustav Hemming (C)	
Sven-Inge Nylund (S)	
Ayla Eftekhari (S)	
Susanne Lund (S)	
Elof Hansjons (S)	
Stefan Johansson (S)	
Malin Karlsson (MP)	
Niklas Gladh (MP)	
Gunilla Roxby Cromvall (V)	
Mats Arkhem (SD)	

Närvarande ersättare

Mikael T. Eriksson (M) - tjänstgör
Staffan Olsson (M)
Arin Karapet (M)
Zanna Rådén Mårtensson (M)
Bo Persson (L) - tjänstgör
Lars Tunberg (L)
Fredrik Wallén (KD) - *till § 7*
Christina Blom-Andersson (KD)
Conny Fogelström (S) - tjänstgör
Alexander Petersson (S)
Viktor Ellström (S)
Michaela Lööf (S)
Niklas Thidevall (MP)
Malin Fijen Pacsay (MP)
Stellan Hamrin (V)
Sebastian Lindqvist (SD)

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

Nr 1/2018

Ej närvarande ledamöter
Lennart Kalderén (M)
Christoffer Fagerberg (L)
Talla Alkurdi (S)

Ej närvarande ersättare
Bosse Andersson (C)
Tage Gripenstam (C)
Alexander Petersson (S)
Annika Andersson Ribbing (S)
Sabina Edelman (MP)

Närvarande politiska tjänstemän
Hannes Holmér (M)
Claes Wersäll (M)
Joakim Liljeberg (M)
Patrik Lind (L)
Johan Krogh (C)
Michaela Hollis (KD)
Sverker Falk-Lissel (S)
Sarah Aziz (MP)
Tomas Ekman (V)
Leonid Yurkovskiy (SD)

Närvarande tjänstemän
Caroline Ottosson
Mårten Frumerie
Björn Holmberg
Martin Jägerbert
Daniela Eriksson
Sara Catoni
Daniel Angermann
Jens Plambeck
Ragna Forslund
Maud Petri-Rådström
Suss Forssman Thullberg
Fredrik Cavalli-Björkman
Krister Dackland
Catarina Strömsten
Karin Svingby
Lars Ericsson

Övriga
Mounir Ainholm (Saco)

§ 1

Godkännande av föredragningslistan

Trafiknämnden beslöt

att behandla inkomna skrivelser under punkten "Övriga frågor" samt

att i övrigt godkänna utsänd föredragningslista.

§ 2

Val av justeringsman

Trafiknämnden beslöt

att jämte ordföranden utse Susanne Lund (S) till att justera protokollet från dagens sammanträde.

§ 3

Fastställande av datum för justering av protokoll

Datum för justering av protokoll fastställdes till tisdagen den 6 februari 2018.

§ 4

Förvaltningschefsinformation - trafikförvaltningen
(TN 2018-0001)

Förvaltningschefen för trafikförvaltningen informerade nämnden via en presentation som utdelades vid mötet.

Under punkten yttrade sig Sven-Inge Nylund (S), Mats Arkhem (SD), Karl Henriksson (KD), Kristoffer Tamsons (M), Niklas Gladh (MP), Gunilla Roxby Cromvall (V), Conny Fogelström (S), Susanne Lund (S), Susanne Sjöblom (M).

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

§ 5

Förvaltningschefsinformation - förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT)
(FUT 2018-0034)

Förvaltningschefen för förvaltningen för utbyggd tunnelbana hade ingen ny information att lämna.

§ 6

Beslut att inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39)
(TN 2017-1463)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 11 januari 2018 från förvaltningschefen.

YRKANDEN

1. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut
2. Bifall till S-ledamöternas förslag till beslut, bilaga 1
3. Bifall till MP-ledamöternas förslag till beslut, bilaga 2
4. Bifall till V-ledamotens förslag till beslut, bilaga 3

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens förslag till beslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt att uppdra åt förvaltningschefen

att genomföra upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård avseende områdena B, C, D1 och D2, inklusive att fastställa slutgiltiga upphandlingsdokument för respektive upphandling i enlighet med vad som framgår av detta tjänsteutlåtande

att återkomma till nämnden med förslag till tilldelningsbeslut avseende avtalsområde B

att fatta tilldelningsbeslut avseende områdena C, D1 och D2, teckna kontrakt, samt, efter att kontrakten överlåtits till Waxholms Ångfartygs AB, inom ramen för förvaltningsuppdraget avseende bolaget, förvalta kontrakten, varvid ändringar av tillägg till kontrakten ska beslutas enligt gällande delegationsordning.

RESERVATION

S, MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet.

§ 7

Yttrande över landstingsrevisorernas projektrapport 3/2017 Trafiksäkerhetsarbete inom den vägbundna kollektivtrafiken
(TN 2017-1385)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 3 januari 2018 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP), Susanne Lund (S), Kristoffer Tamsons (M), Sara Svanström (L), Gunilla Roxby Cromvall (V), Stefan Johansson (S), Viktor Elström (S).

Efter begäran från S-ledamöterna ajournerades mötet mellan kl. 14:30 till 14:35.

YRKANDEN

1. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut, med den ändringen att andra och tredje att-satsen ersätts med en andra att-sats med lydelsen ”att uppdra åt trafikförvaltningen att återkomma till nämnden för beslut om justerade trafiksäkerhetspolicyer avseende land- respektive sjötrafiken i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet
2. Bifall till S, MP och V-ledamöternas förslag till beslut, bilaga 4, vilket efter ovanstående justering av förvaltningschefens förslag till beslut justerades till förslag till tilläggsbeslut med lydelsen att uppdra till förvaltningschefen ”att löpande återkomma till nämnden med uppföljning.”

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens justerade förslag till beslut samt avslagit S, MP och V-ledamöternas justerade förslag till tilläggsbeslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna och avge yttrande enligt tjänsteutlåtandet

att uppdra åt trafikförvaltningen att återkomma till nämnden för beslut om justerade trafiksäkerhetspolicyer avseende land- respektive sjötrafiken i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet.

RESERVATION

S, MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet att avslå det justerade förslaget till tilläggsbeslut.

§ 8

Utredningsbeslut för upprustning bytespunkt Slussen
(SL 2013-1569)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 20 december 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP), Gunilla Roxby Cromvall (V).

YRKANDEN

1. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut
2. Bifall till MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut., bilaga 5.
3. Bifall till fjärde att-satsen i MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut som V-ledamoten anslutit sig till.

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens förslag till beslut samt avslagit MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut och V-ledamotens yrkande om bifall till fjärde att-satsen i MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt dels att föreslå landstingsstyrelsen besluta

att fatta utredningsbeslut avseende utredningsfasen för upprustning av Bytespunkt Slussen om högst 20 812 400 kronor inkl. index

dels, under förutsättning av landstingsstyrelsens beslut,

att inom ramen för 2018 års budget prioritera investeringsobjekt Upprustning Bytespunkt Slussen för genomförande under åren 2018 – 2027

att uppdra åt förvaltningschefen att genomföra utredningsfasen avseende Bytespunkt Slussen.

RESERVATION

MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet.

UTTALANDE

V-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 6.

§ 9

Beslut om utvärderingen av försökslinjen Nord/sydlig skärgårdlinje år 2015-2017 samt fortsatt inriktning
(TN 2016-1250)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 17 januari 2018 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna "Utvärdering av Nord/Sydlig skärgårdslinje år 2015-2017"

att i WÅABs ordinarie skärgårdsutbud godkänna att Nord/Sydlig skärgårdslinje blir permanent.

§ 10

Utredningsbeslut för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen
(SL 2013-1569)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 15 december 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP).

YRKANDEN

1. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut
2. Bifall till MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut, bilaga 7.
3. Bifall till fjärde att-satsen i MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut som V-ledamoten anslutit sig till.

Ordföranden ställde proposition på yrkandena och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens förslag till beslut samt avslagit MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut och V-ledamotens yrkande om bifall till fjärde att-satsen i MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut.

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

Nr 1/2018

BESLUT

Trafiknämnden beslöt dels att föreslå landstingsstyrelsen besluta

att fatta utredningsbeslut avseende utredningsfasen för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen om högst 10 200 000 kronor inkl. index

dels, under förutsättning av landstingsstyrelsens beslut,

att inom ramen för 2018 års budget prioritera investeringsobjekt brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen för genomförande under åren 2018 – 2027

att uppdra åt förvaltningschefen att genomföra utredningsfasen avseende brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen.

RESERVATION

MP och V-ledamöterna reserverade sig mot beslutet att avslå deras tilläggsyrkande.

UTTALANDEN

V-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 8.

§ 11

Förslag till yttrande angående ändring av direktiv (2009/33/EU) om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon
(TN 2017-1772)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 10 januari 2018 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna trafikförvaltningens förslag till yttrande

att uppdra åt förvaltningschefen att besvara skrivelsen enligt förslaget, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

§ 12

Godkännande av avsiktsförklaring avseende bostadsbyggande i Hemfosa i Haninge kommun
(TN 2017-1851)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 21 december 2017 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna ingåendet av avsiktsförklaringen.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 9.

§ 13

Yttrande över landstingsrevisorernas delrapport 2017 för trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB
(TN 2017-1487)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 2 januari 2018 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt för egen del samt inom ramen för förvaltningsuppdragen avseende AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

att som yttrande över landstingsrevisorernas delrapport 2017 för trafiknämnden inklusive
AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB, överlämna tjänsteutlåtandet

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

UTTALANDEN

S-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 10.
MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 11.

§ 14

Yttrande över motion 2017:41 av Rickard Wall (-) om avveckling av avtalet med Metro
(TN 2017-1052)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 11 januari 2018 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

§ 15

Svar på skrivelse från MP avseende trafikantservice i vänthallar
(TN 2017-1498)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 8 december 2018 från förvaltningschefen.

YRKANDEN

1. Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut.
2. Bifall till MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut.

Ordföranden fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningschefens förslag till beslut samt avslagit MP-ledamöternas förslag till tilläggsbeslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att anse skrivelsen besvarad.

RESERVATION

MP-ledamöterna reserverade sig mot beslutet att avslå förslaget till tilläggsbeslut.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 12.

§ 16

Svar på skrivelse från S avseende beslut om allmän trafikplikt för kollektivtrafik på vatten i Stockholms mellanskärgårdleveransavtal
(TN 2017-1661)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 6 december 2017 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att anse att skrivelsen är besvarad.

DELTAR EJ

MP-ledamöterna deltog inte i beslutet.

§ 17

Svar på skrivelse från V angående uppföljning av kontrollverksamhet och ordningshållande
(TN 2017-0545)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 10 januari 2018 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall (V), Kristoffer Tamsons (M).

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att anse skrivelsen besvarad.

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

Nr 1/2018

§ 18

Beslut om arkivansvarig
(FUT 2017-0439)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 27 november 2017 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att välja Anders Mohlin som arkivansvarig för förvaltningen för utbyggd tunnelbana.

§ 19

Svar på skrivelse från MP angående tidigareläggning av tunnelbana Fridhemsplan-Älvsjö
(FUT 2018-0035)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 15 januari 2018 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP).

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att anse skrivelsen besvarad.

§ 20

Rapport "Framtidens biljett- och betalsystem"
(SL 2017-0198)

I ärendet förelåg informationsärende 7 december 2017 från förvaltningschefen

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 13.
V-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 14.

§ 21

Månadsrapport november
(TN 2017-0065)

I ärendet förelåg månadsrapport den 15 december 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Elof Hansjons (S), Gunilla Roxby Cromvall (V), Stefan Johansson (S), Karl Henriksson (KD), Kristoffer Tamsons (M).

YRKANDEN

1. Bifall till V-ledamotens förslag till beslut, bilaga 15

Ordföranden fann att nämnden avslagit V-ledamotens förslag till beslut.

Trafiknämnden noterade därefter informationen och lade den till handlingarna.

§ 22

Månadsrapport november
(FUT 2017-0013)

I ärendet förelåg månadsrapport november 2017 från förvaltningschefen.

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

§ 23

Inkommande post till nämnden
(TN 2018-0001)

I ärendet yttrade sig Sven-Inge Nylund (S).

I ärendet förelåg postlista för perioden 2017-11-07 – 2018-01-10.

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

§ 24

Anmälan av delegationsbeslut
(TN-2018-0001)

I ärendet förelåg anmälan av beslut fattade under tiden
2017-11-08– 2018-01-12

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

§ 25

Anmälan av delegationsbeslut
(FUT 2017-0283)

I ärendet förelåg anmälan av beslut fattade under tiden
2017-10-13 – 2018-01-04

Trafiknämnden noterade informationen och lade den till handlingarna.

§ 26

Övriga frågor

Skrivelse från V*- Utredning om effektivitet upphandlad trafik jämfört med trafik i egen regi – TN 2018-0283,* bilaga 16.

Trafiknämnden beslöt

att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse från V: *Åtgärder med anledning av pendeltågskrisen - TN 2018-0284,* bilaga 17.

Trafiknämnden beslöt

att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse från S, MP och V: *Åtgärder för att stöldsäkra bussar – TN 2018-0290 bilaga 18.*

Trafiknämnden beslöt

att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse från S: *Deponering av banavgifter – TN 2018-0289*, bilaga 19.

Trafiknämnden beslöt

att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

§ 27

Nästa sammanträde

Nästa sammanträde äger rum den 20 februari 2018 kl. 14:30 hos trafikförvaltningen, Lindhagensgatan 100, möteslokal T-centralen.

Vid protokollet

Daniela Eriksson

FÖRSLAG TILL BESLUT
2018-01-30

TN 2017-1463

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Trafiknämnden
Ärende 6

Beslut att inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39)

Problemen med upphandlingarna i mellanskärgården är välkända och har pågått läge. Vi är oroade över utvecklingen och att den ska leda till kvalitetsbrister för resenärerna. Vi kan också konstatera att turerna kring upphandlingen lett till ökad otrygghet för personalen. Kostnaderna i form av rättsprocesser, upphandlingsböter och fördyrande interimsavtal har fortfarande inte redovisats i sin helhet. Skärgården har fått nog av förhastade beslut och tillfälliga lösningar. Nu är det dags att återta kontrollen över att trafiken i skärgården fungerar.

Det föreslagna området B utgörs i sin helhet av landstingets eget tonnage. Vi vill återta driften av detta i egen regi. På så sätt skapar vi goda förutsättningar för stabilitet.

Det är viktigt att säkra tryggheten och stabiliteten för både skärgårdboende, turister och personal. Därför måste övergången till egen regi ske kontrollerat. Det är gott om tid till trafikstart för det föreslagna nya avtalet för område B. Det gör att Trafikförvaltningen har tid på sig att göra de förberedelser som krävs.

I de föreslagna områdena C, D1 och D2 har landstinget inget eget tonnage och vi anser därmed att trafiken bör upphandlas i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet.

Mot bakgrund av de problem som funnits och alltjämt finns med upphandlingarna i mellanskärgården anser vi att det är viktigt att nämnden tar sitt fulla ansvar för att säkerställa kvaliteten i upphandlingsprocessen och i trafiken. Vi vill därför att nämnden fastställer de slutliga upphandlingsdokumenten och fattar tilldelningsbesluten.

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta

att trafiken i område B ska drivas i landstingets egen regi,

dels besluta att uppdra åt förvaltningschefen

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

att återkomma till nämnden med en plan för genomförandet av trafik i egen regi i område B,

att genomföra upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård avseende områdena C, D1 ochD2, samt

att återkomma till nämnden med förslag till slutgiltiga upphandlingsdokument, och därefter med förslag på tilldelningsbeslut, för respektive upphandling.

FÖRSLAG TILL BESLUT
2018-01-30

TN 2017-1463

miljöpartiet de gröna

Trafiknämnden
Ärende 6

Beslut att inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39)

I många år har landstingets upphandlingar av sjötrafik varit ytterst problematiska. Överklaganden och tillfälliga avtal har orsakat orimliga kostnader. Konsekvensen av dessa instabila upphandlingar är ett sjunkande förtroende hos skärgårdsbor och andra aktörer i skärgården. Denna utveckling kan inte fortsätta pågå. Landstinget behöver återta vissa omstridda delar av landstingets egna tonnage samt trafikledningen i egen regi. Miljöpartiet vill att en plan utarbetas på hur återtagandet kan ske på ett robust och säkert sätt.

Miljöpartiet är positiva till flera av miljökraven som ställs, men vi vill se högre ambitioner oavsett vem det är som driver sjötrafiken. Alla fartyg ska miljöanpassas med låga utsläpp, låga bullernivåer och vara byggda för att minska problemet med svallvågor.

Vidare bör Stockholms läns landsting vara en aktiv part i utveckling av nya fartygstyper och miljöbränslen för sjötrafiken. Miljöpartiet vill att landstinget ställer om sjötrafikens drivmedel till 100 procent förnybart och har avsatt medel för detta i vår budget för 2018. Genom ett arbete med att implementera energieffektiviserande åtgärder och investeringar reduceras de merkostnader som drift med förnybara drivmedel innebär.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att uppdra åt förvaltningschefen att utreda möjligheterna att driva trafiken med det egna tonnaget i område B i landstingets egen regi

att genomföra upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård avseende områdena C, D1 och D2, samt

att återkomma till nämnden med förslag till förfrågningsunderlag och därefter tilldelningsbeslut för samtliga tre upphandlingar

att ställa om sjötrafikens drivmedel till 100 procent förnybart.

Stockholms läns landsting

VÄNSTERPARTIET

FÖRSLAG TILL BESLUT
2018-01-30

TN 2017-1463

Trafiknämnden
Ärende 6

Beslut att inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39)

Vi anser att efter alla problem som varit kring sjötrafikupphandlingen och tidigare drift anser vi att det enda rimliga är att återta driften i egen regi. En robust trafik för resenärer med bra och stabila arbetsvillkor för personal är något landstinget som en långsiktig och ansvarsfull operatör kan bidra med. Vår uppfattning är att den organisation som krävs snabbt kan sättas upp av trafikförvaltningen, senast till utgången av det nuvarande interimsavtalet, som går ut vid utgången av 2018. Därför föreslår vi att de områden som är ute för upphandling i E39 ska drivas av landstinget i egen regi.

Utöver det är Vänsterpartiet av den bestämda uppfattningen att om det nu verkligen skulle ske en upphandling (E39) så ska fastställandet av upphandlingsdokumentet samt tilldelningsbeslut för område C, D1 och D2 ske i nämnden. Argument som flexibilitet och att vinna tid, respektive att förra upphandlingen inte gick bra när politikerna fick delta i fastställandet av upphandlingsdokumentet är inte gångbara, vi kräver politisk insyn i dessa viktiga frågor. Vidare anser vi att tilldelningsbeslutet bör ske efter årsskiftet 2018/19, så att medborgarna i höstens val har möjlighet att påverka utgången.

Med hänvisning till ovanstående föreslås trafiknämnden besluta

att inte inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39), samt

att trafiken i områdena som omnämns i E39 ska drivas i egen regi av landstinget

Stockholms läns landsting

FÖRSLAG TILL BESLUT
2018-01-30

TN 2017-1385

Trafiknämnden
Ärende 7

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

miljöpartiet de gröna

V

Yttrande över landstingsrevisorernas projektrapport 3/2017 Trafiksäkerhetsarbete inom den vägbundna kollektivtrafiken

Vi delar rapportens slutsatser och rekommendationer. Vi är positiva till de åtgärder förvaltningen avser vidta med anledning av revisorernas rapport. Vi anser dock, i likhet med revisorerna, att nämnden behöver stärka kontrollen över såväl innehåll i som uppföljning av policydokumenten.

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta

att godkänna och avge yttrande enligt tjänsteutlåtandet,

dels besluta att uppdra till förvaltningschefen

att göra nödvändiga förändringar i trafiksäkerhetspolicyn och återkomma till nämnden med ett förslag till ny trafiksäkerhetspolicy för SL-trafiken och färdtjänsten med benämningen *Trafiksäkerhetspolicy för landtrafiken*,

att återkomma till nämnden med en trafiksäkerhetspolicy för sjötrafiken - benämnd *Trafiksäkerhetspolicy för sjötrafiken* - som bygger på Trafiksäkerhetspolicyn för landtrafiken, men är anpassad till sjötrafikens speciella behov och förhållanden, samt

att löpande återkomma till nämnden med uppföljning.

FÖRSLAG TILL
TILLÄGGSBESLUT
2018-01-30
Trafiknämnden
Ärende 8

SL 2013-1569

miljöpartiet de gröna

Utredningsbeslut för upprustning bytespunkt Slussen

Vi noterar att beslutet inkluderar utredning av spärrlinjer och spärrkiosker. Spärrar skapar otrygghet, är kostnadsdrivande vad gäller inköp, drift och underhåll, samtidigt som de inte förhindrar fuskåkning. Vi vill se en utredning för att ha öppna spärrlinjer. Denna anläggning är inom ett slutet system där alla resenärer som anländer till terminalen ska ha kontrollerats vid påstigning av bussen. Ytterligare spärrlinje är även av denna anledning obehövlig på denna plats.

Det finns flera ytterligare åtgärder som kan bidra till att modernisera anläggningen. Miljöpartiet förespråkar plattformsridåer, möjligheten till källsortering, tillgång till wi-fi, möjlighet till laddning, samt mer inkluderande konst istället för reklam. Vi hoppas även att det kommer att finnas caféer och många sittplatser.

Trafiknämnden bör framöver få regelbundna uppdateringar under utredningsfasen i syfte att undvika kostnadsfördyringar. Det är viktigt att genomförandebeslutet inte ska tas innan kostnaderna är utredda och säkerställda så långt som möjligt.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta att föreslå landstingsstyrelsen besluta

att fatta utredningsbeslut avseende utredningsfasen för upprustning av Bytespunkt Slussen om högst 20 812 400 kronor inkl. index

dels besluta, under förutsättning av landstingsstyrelsens beslut,

att inom ramen för 2018 års budget prioritera investeringsobjekt Upprustning Bytespunkt Slussen för genomförande under åren 2018 - 2027

att uppdra åt förvaltningschefen att genomföra utredningsfasen avseende Bytespunkt Slussen, *samt*

att i utredningsfasen även utreda öppna spärrlinjer och ytterligare moderniserings-åtgärder.

Stockholms läns landsting

VÄNSTERPARTIET

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

SL 2013-1569

Trafiknämnden
Ärende 8

Utredningsbeslut för upprustning bytespunkt Slussen

Vi i Vänsterpartiet ser positivt på upprustningen av Bytespunkt Slussen, och att beslut att utreda frågan fattas. Vi vill dock betona vikten av att utredningen även studerar åtgärder för att öka passagerarnas trygghet på den hårt belastade tunnelbanestation Slussen på vars perronger det ofta råder omfattande trängsel. En sådan åtgärd är att undersöka möjligheten att införa plattformsdörrar/barriärer så att resenärerna inte ska ramla ner på spåren eller behöva vara oroliga för att göra det. En plattformsbarriär skulle även vara erforderlig på Saltsjöbanans perrong.

Vidare anser vi att man i utredningen också bör undersöka hur resenärsflödena och tillgängligheten skulle kunna underlättas av en lösning med öppna spärrlinjer.

Slutligen vill vi understryka vikten av att utredningen beaktar utformningen av resenärsmiljön med tanke på tillgänglighet och toaletter, både för resenärer och för personal.

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2018-01-30
Trafiknämnden
Ärende 10

SL 2013-1569

miljöpartiet de gröna

Utredningsbeslut för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen

Vi noterar att beslutet inkluderar utredning av spärrlinjer. Spärrar skapar otrygghet, är kostnadsdrivande vad gäller inköp, drift och underhåll, samtidigt som de inte förhindrar fuskåkning. Vi vill se en utredning för att ha öppna spärrlinjer. Denna anläggning är inom ett slutet system där alla resenärer som anländer till terminalen ska ha kontrollerats vid påstigning av bussen. Ytterligare spärrlinje är även av denna anledning obehövlig på denna plats.

Det glädjer oss att underlaget nämner satsningar såsom cafébyggnad, offentliga toaletter och bänkar. Det finns flera ytterligare åtgärder som kan bidra till att modernisera anläggningen. Miljöpartiet förespråkar möjligheten till källsortering, tillgång till wi-fi, möjlighet till laddning, samt mer inkluderande konst istället för reklam.

Trafiknämnden bör framöver få regelbundna uppdateringar under utredningsfasen i syfte att undvika kostnadsfördyringar. Det är viktigt att genomförandebeslutet inte ska tas innan kostnaderna är utredda och säkerställda så långt som möjligt.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås *dels* besluta att föreslå landstingsstyrelsen besluta

att fatta utredningsbeslut avseende utredningsfasen för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen om högst 10 200 000 kronor inkl. index

dels besluta, under förutsättning av landstingsstyrelsens beslut,

att inom ramen för 2018 års budget prioritera investeringsobjekt brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen för genomförande under åren 2018 - 2027

att uppdra åt förvaltningschefen att genomföra utredningsfasen avseende brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen, *samt*

att i utredningsfasen även utreda öppna spärrlinjer och ytterligare moderniserings-åtgärder

Stockholms läns landsting

VÄNSTERPARTIET

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

SL 2013-1569

Trafiknämnden
Ärende 10

Utredningsbeslut för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen

Vi i Vänsterpartiet är positivt inställda till att det fattas ett utredningsbeslut för brukarspecifik inredning, trafiknära IT och ledningsfunktion i bussterminal Slussen. Vi vill understryka vikten av att utredningen beaktar utformningen av resenärsmiljön med tanke på tillgänglighet och toaletter, både för resenärer och för personal.

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

TN 2017-1851

miljöpartiet de gröna

Trafiknämnden
Ärende 12

Godkännande av avsiktsförklaring avseende bostadsbyggande i Hemfosa i Haninge kommun

En viktig förutsättning för exploateringen är att Trafikverket bygger ut spåret och tågstationen och SL utökar kollektivtrafiken innan första inflyttning i Hemfosa. Om vi inte ger nyinflyttande möjlighet till hållbart resande är det mycket svårt i ett senare skede att ändra deras resvanor.

Vidare vill vi lyfta att det är en ny pendeltågstation som ska byggas trots att den befintliga pendeltågstationen var anledningen till projektets placering. Frågan är om det då inte finns bättre lägen längs spåret t.ex. med avseende på efterfrågan på bostadsmarknaden, vilket kan bli ett problem enligt de kundundersökningar som gjorts.

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

TN 2017-1487

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Trafiknämnden
Ärende 13

Yttrande över landstingsrevisorernas delrapport 2017 för trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

Vi kan konstatera att det fortsatt finns ett arbete kvar att göra för att stärka den interna styrningen och kontrollen och att ge förutsättningar för en långsiktig ekonomi i balans. Trots otaliga påpekanden från revisorerna har detta arbete ännu inte kommit i hamn. Det bekymrar oss att majoriteten i trafiknämnden inte tar allvarligare på revisorernas kritik.

Kollektivtrafiken är på många sätt regionens blodomlopp och en förutsättning för att hela länet ska kunna leva och utvecklas på ett ekonomiskt, skologiskt och socialt hållbart sätt. Vi vill att fler ska resa kollektivt, att kvaliteten i kollektivtrafiken blir bättre och att kollektivtrafikens samhällsbyggande potential tas tillvara på ett bättre sätt än idag.

Därför oroas vi av att majoriteten i Trafiknämnden år efter år nöjer sig med bristande intern styrning och kontroll. Årets positiva ekonomiska resultat är glädjande, men utan tillräcklig intern styrning och kontroll kan nästa år bli mörkare.

Kritiken om bristande överblick vid bland annat beslut om investeringar är inte ny. Från oppositionen har vi tidigare ställt krav på ett mer fullgott ekonomiskt underlag vid beslut om investeringar, inte minst ospecificerade investeringar, men våra förslag röstas ständigt ner av majoriteten. Vi instämmer i revisorernas kritik av bristande långsiktighet. Trafiknämnden behöver stärka sin medvetenhet om långsiktiga konsekvenser av sina beslut.

När det nya trafikförsörjningsprogrammet togs fram påpekade vi gång efter gång att färdtjänsten behövde tydligare mål. Vi ser nu att revisionen delar vår bedömning. Inte minst när det gäller trygghet bör resenärer inom den allmänna och den särskilda kollektivtrafiken behandlas lika.

Skärgårdstrafiken är viktig för att hela skärgården ska leva och för att både boende och besökare ska kunna ta sig runt med kollektiva färdmedel. Det är därför ytterst allvarligt att delårsrapporten inte bedöms ge en rättvisande bild av bolagets finansiella ställning och resultat. Vi utgår från att nämndens majoritet säkerställer att denna brist avhjälps till årsbokslutet.

Stockholms läns landsting

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

TN 2017-1487

miljöpartiet de gröna

Trafiknämnden
Ärende 13

Yttrande över landstingsrevisorernas delrapport 2017 för trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

Det är glädjande att viss framgång har skett avseende intern styrning och kontroll. Vi förväntar oss att det fortsatta arbetet sker skyndsamt i enlighet med revisionens rekommendationer. Miljöpartiet efterfrågar en samlad ekonomisk konsekvensbeskrivning ur ett längre tidsperspektiv i syfte att ha ett fullgott underlag för beslut om bl.a. investeringar.

Vi delar landstingsrevisorernas bild angående avsaknaden av långsiktiga åtgärder, mål och ställningstaganden kring färdtjänsten. Vår bedömning av yttrandet är att landstingsrevisorernas rekommendation inte tas fullt ut på allvar. Vi anser att det inte varken finns ett omfattande utredningsmaterial eller tydliga mål och prioriteringar för färdtjänstens framtida inriktning. Miljöpartiet efterfrågar en långsiktig och hållbar plan.

FÖRSLAG TILL
TILLÄGGSBESLUT
2018-01-30
Trafiknämnden
Ärende 15

TN 2017-1498

miljöpartiet de gröna

Förslag till svar på skrivelse från MP avseende trafikantservice i vänthallar

Vi tackar för svaret och uppskattar att kundundersökningar har genomförts. Trafikförvaltningens förslag om att återkomma med en statusuppdatering är god. Trafiknämnden behöver ta del av innehållet, genomförda åtgärder och resultatet av kundundersökningarna. Därför lämnar vi ett tilläggsyrkande.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att anse skrivelsen besvarad.

att ge trafikförvaltningen i uppdrag att återkomma under 2018 med information om innehållet, genomförda åtgärder och resultatet av kundundersökningarna.

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

SL 2017-0198

miljöpartiet de gröna

Trafiknämnden
Ärende 20

Rapport ”Framtidens biljett- och betalsystem”

Miljöpartiet välkomnar denna välbehövda rapport och initiativet till det framtida programmet Nästa Biljettsystem. Stockholms läns landsting behöver göra utblickar till Mälardalen och övrig kollektivtrafik i Sverige i syfte att införa enkla moderna biljettsystem som bidrar till ett gränslöst resande inom landet.

Vi har länge påpekat att SL Access kommer att behöver bytas ut till en lösning med öppen standard, något som redan finns på plats i många andra delar av Europa. I samband med att nya betallösningar introduceras ska pilotprojekt testas och utvärderas i Stockholmsregionen. En av flera smarta lösningar är kontaktlösa betalningar som finns i London där försäljningskostnaderna har minskat med 7-9 procent. Det är sådana användarvänliga lösningar som får fler att resa med kollektivtrafiken.

Regionen ska vara ledande i att använda teknikens och digitaliseringens möjligheter. Det leder till att förenkla och optimera för resenärer, samt att landstinget med hjälp av öppna data och öppna api:er ska möjliggöra för andra aktörer att utveckla tjänster som kan vara till nytta för Stockholms invånare, resenärer och företag.

Stockholms läns landsting

VÄNSTERPARTIET

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-01-30

TN 2017-0198

Trafiknämnden
Ärende 20

Rapport "Framtidens biljett- och betalsystem"

Vi tackar för den intressanta rapporten "Framtidens biljett- och betalsystem". I rapporten betonas att biljett- och betalsystemet inte ska utgöra ett hinder, eller en tröskel, för att åka med kollektivtrafiken. I den andan vill vi se att förvaltningen i det fortsatta utredningsarbetet på allvar beaktar möjligheten av ett biljett- och betalsystem med öppna spärrlinjer för att öka tillgängligheten, och ytterligare sänka trösklarna.

Stockholms läns landsting

VÄNSTERPARTIET

FÖRSLAG TILL BESLUT
2018-01-30

TN 2017-0065

Trafiknämnden
Ärende 21

Månadsrapport november

Vi tackar för månadsrapporten för november. Det är med stor oro vi i Vänsterpartiet ser på hur "vakansläget" för med sig ökade kostnader för inhyrd personal. Vi vill att förvaltningen återkommer med en fördjupad analys och åtgärder.

Med hänvisning till ovanstående föreslås trafiknämnden besluta

att uppdra åt trafikförvaltningen att återkomma till nämnden med en fördjupad analys av vakansläget samt förslag på åtgärder för att komma till rätta med problemet

Stockholms läns landsting

SKRIVELSE
2018-01-30

VÄNSTERPARTIET

Trafiknämnden

Utredning om effektivitet upphandlad trafik jämfört med trafik i egen regi

Vi i Vänsterpartiet anser att en viktig uppgift för oss landstingspolitiker är att se till att invånarna i länet får den bästa valutan för sina inbetalda skattepengar, att vi använder dem ansvarsfullt och effektivt. Där effektivt innebär att man får ut mesta möjliga kvalitét i förhållande till kostnad. Denna uppfattning antar vi att vi delar med övriga partier i landstinget. Därför är det intressant att vi återigen går in i en upphandling, denna gång av sjötrafik, utan att vi får någon konkret jämförelse av vad kostnaden för upphandlingen och den upphandlade trafiken blir respektive om landstinget skulle bedrivit trafiken i egen regi. Vi får inte heller en jämförelse av vad som blir så mycket bättre av att upphandla sjötrafiken, förutom för det företag som vinner. Därmed har vi ingen aning om vad som är den mest effektiva användningen av skattebetalarnas pengar är, och det anser vi vara mycket allvarligt.

I underlaget inför beslutet om att inleda upphandlingar av kollektiv sjötrafik i Stockholms mellanskärgård (E39) behandlas inte den stora frågan under ekonomiska konsekvenser och riskbedömning; finns det en risk för att upphandlingen för med sig en dyrare och kvalitativt sämre trafik än att driva trafiken i egen regi? Detta är inget unikt utan snarar regel än undantag vid upphandlingar. Vänsterpartiet har av en rad skäl länge argumenterat för att skattebetalarnas pengar inte ska gå till privata företags vinster, utan komma invånarna till godo i form av offentlig service. Vi anser därför att alla ansvarstagande politiker borde ställa sig bakom en förutsättningslös utredning som jämför effektiviteten av trafik i egen regi respektive upphandlad trafik; hur ser kostnadsbilden ut och vilka kvalitativa vinster finns det med de olika alternativen? Vi har än så länge inte sett någon vilja hos trafiknämnden, genom den styrande minoriteten, att genomföra en sådan utredning.

Vänsterpartiet vill ha svar på följande fråga:

På vilka sätt används skattebetalarnas pengar mer ansvarsfullt genom att upphandla t.ex. sjötrafiken i mellanskärgården (E39) än att bedriva trafiken i egen regi?

Stockholms läns landsting

SKRIVELSE
2018-01-30

VÄNSTERPARTIET

Trafiknämnden

Åtgärder med anledning av pendeltågskrisen

En fungerande kollektivtrafik är en förutsättning för ett jämlikt och hållbart län. Att pendeltågstrafiken de senaste månader har dragits med kraftiga problem är ingen överdrift. Många inställda tåg, många stopp och många förseningar (i november 30 000 förseningsminuter, enligt SvD) och stor trängsel. Det är inte märkligt att nöjdheten med pendeltågstrafiken rasat den senaste månaden. Det har diskuterats vad orsakerna är, allt från bristande underhåll till spårspring och annat, och tendensen har varit att skylla ifrån sig på andra. Oavsett orsakerna har våra trafikanter blivit drabbade på ett helt oacceptabelt sätt – de har inte kunnat ta sig till och från arbete, skola och andra aktiviteter.

Oavsett om man tror att lösningen ligger i att sluta köra med expresståg, så ligger det lång tid framåt i tiden. Något måste göras nu! Vad kan landstinget och trafikförvaltningen göra för att minska problemen för pendeltågsresenärerna? Vi i Vänsterpartiet ser två saker som trafiknämnden borde ta tag i omgående.

För det första är det minsta kan kräva är att det finns ersättningsbussar att sätta in vid större stopp. Förr, innan alla upphandlingar splittrade bussflottan och SL förfogade över helheten, fanns möjligheten att snabbt göra omprioriteringar i trafiken och frigöra bussar till att köra ersättningstrafik. Vad finns det för möjlighet idag? En lösning måste till snarast för att de drabbade resenärerna ska komma fram även när pendeltågstrafiken fallerar.

För det andra måste de drabbade resenärerna få en generell ekonomisk kompensation, utöver den vanliga förseningsersättningen. Köper man en SL-biljett måste man kunna lita på att få nytta av den, vilket pendeltågsresenärerna under en längre tid nu inte kunnat göra. Trafikförvaltningen håller tillbaka ersättning till MTR för att företaget inte lyckas sköta underhållet av vagnarna och därmed inte får ut tillräcklig mängd i trafik. Dessa pengar borde komma de drabbade resenärerna till godo.

Med hänvisning till ovanstående vill vi ha svar på följande två frågor:

1. Vad har trafiknämnden för lösning för att strandade pendeltågsresenärer ändå ska komma fram?
2. Hur kan man ersätta de redan drabbade resenärerna ekonomisk, utöver den vanliga förseningsersättningen?

SKRIVELSE
2018-01-30

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Trafiknämnden

Deponering av banavgifter

Stockholms läns landsting betalar under 2018 ca 130 miljoner kronor i banavgifter till Trafikverket. Samtidigt är de banor vi använder för pendeltåg i stort behov av underhåll. Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och pendeltågen är mycket viktiga för arbetsmarknaden och möjligheten att bosätta sig i hela länet.

Stockholms pendlare måste prioriteras högre när resurser till underhåll av järnvägen allokeras. Arbetspendlingen i Stockholm driver hela landets tillväxt. För att sätta ytterligare press på Trafikverket förslår vi att landstingets banavgifter deponeras hos länsstyrelsen till dessa att Trafikverket och landstinget har nått en bättre samsyn om att prioritera Stockholms pendeltågsresenärer.

Med anledning av detta vill vi ställa följande fråga:

1. Vad gör förvaltningen i dag för att öka förståelsen hos Trafikverket för vikten av att prioritera pendeltågen?

SKRIVELSE
2018-01-30

Trafiknämnden

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

miljöpartiet de gröna

VÄNSTERPARTIET

Åtgärder för att stöldsäkra bussar

I slutet av 2017 blev det känt att det är förhållandevis enkelt att stjäla bussarna som trafikerar länet. Detta är naturligtvis mycket allvarligt, inte minst mot bakgrund av de terrorattentat som begåtts på flera håll i Europa där tunga fordon har använts. Såvitt vi förstår är förarna och bussbolagen samstämmiga i sin beskrivning av hur enkelt det är att stjäla en buss.

Inom landstinget har vi ansvar för ca 2 100 tunga bussar som lätt kan kapas och användas som vapen. Förare vittnar om att de lätt kan stjälas med hjälp av en primitiv nyckel och kunskap om hur alkolåset fungerar. Vid förarbyten lämnas bussarna obevakade med nyckeln kvar i fordonet.

Detta är inte bara en fråga om att minska risken för att SL-bussar används i brott eller terrorattentat, utan också en fråga om länsinvånarnas förtroende för SL och förarnas arbetsmiljö.

Vi har full förståelse för att det tar tid att ändra branschstandarder. Vi anser också att det är viktigt att få gemensamma lösningar i hela landet. Samtidigt står för mycket på spel för att invänta gemensamma lösningar som ligger långt fram i tiden. I väntan på gemensamma lösningar måste SL gå före för att säkerställa att de bussar som trafikerar länets kollektivtrafik är så svåra som möjligt att stjäla.

Vi vill se omedelbara åtgärder som gör det väsentligt svårare att stjäla en SL-buss. I den mån det går att ställa krav på operatörerna bör det göras. I övrigt bör förvaltningen inleda en dialog med operatörerna i syfte att få dem att självmant vidta säkerhetshöjande åtgärder.

I ett mer långsiktigt perspektiv är förändringar i standarder nödvändiga, liksom krav i de kommande stora upphandlingarna. Men vi anser inte att det går att vänta så länge med att göra något.

Med anledning av detta vill vi ställa följande frågor:

1. Vilka krav på stöldskydd finns i nuvarande trafikavtal?
2. Vilka olika alternativa lösningar finns för att öka stöldsäkerheten, och hur går diskussionerna i branschen om dessa?

2018-01-30

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

3. Hur arbetar förvaltningen med operatörerna kring den här frågan?
4. Vilka krav är möjliga att ställa på operatörerna idag?